

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
76/2019	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	25.11.2019
90/2019	Kommunestyret	PS	16.12.2019

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Helge Berset	FE-033	19/590

DIHVA - ENDRING FRÅ IKS TIL AS - VAKSDAL KOMMUNE SOM MEDEIGAR I VANNVEST AS

Vedlegg:

VEDL a Vurdering av selskapsform

VEDL b Representantskapet oversendelse KS utredning om organisasjonsform

VEDL c Årsberetning 2018 300

VEDL d Selskapsavtalen for DIHVA IKS

VEDL e ab30i arbeidsområder 21 01 19

VEDL f Tidlinje IKS til AS rev B

VEDL g VANNVEST stiftelsesdok pr 20 juni 2019

VEDL h Aksjonæravtale 223562

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Formannskapet vedtek å tre inn i Vannvest samarbeidet ved å verte aksjonær og kjøpe ei aksje i Vannvest AS til pålydande kr 5000,- og å yte eit ansvarleg lån til Vannvest AS tilsvarande kr 5 pr innbyggjar.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet - Sak 76/2019

FPØ - Behandling:

Samrøystes vedteke

FPØ - Tilråding/Vedtak:

Formannskapet vedtek å tre inn i Vannvest samarbeidet ved å verte aksjonær og kjøpe ei aksje i Vannvest AS til pålydande kr 5000,- og å yte eit ansvarleg lån til Vannvest AS tilsvarande kr 5 pr innbyggjar.

Kommunestyret - Sak 90/2019

KOM - Behandling:

Det vart røysta over Formannskapet si tilråding som vart samrøystes vedteke.

KOM - Tilråding/Vedtak:

Kommunestyret vedtek å tre inn i Vannvest samarbeidet ved å verte aksjonær og kjøpe ei aksje i Vannvest AS til pålydande kr 5000,- og å yte eit ansvarleg lån til Vannvest AS tilsvarande kr 5 pr innbyggjar.

Saksopplysningar:

Samandrag/konklusjon (kort om saka)

Driftsassistansen i Hordaland – Vann og avløp IKS (DIHVA IKS) er ein samarbeidsorganisasjon mellom 33 kommunar innanfor offentleg vatn og avløp. DIHVA er eit interkommunalt selskap med 6 tilsette, og formålet er å vere ein samarbeidsorganisasjon for eigarane. Omsetninga i 2018 var kr. 12 538 256 og eigenkapitalen pr. 31.12.18 var kr. 2 551 867.

- 22 kommunar har vore medeigar frå etableringa i 2004
- 11 kommunar har slutta seg til utan at formelt eigarskap er etablert
- 4 kommunar er tilknytt som «medlem»

Med stor fokus på bl.a. drikkevatn og løysingar knytt til reinsing av avløpsvatn er det svært ynskjeleg at alle deltakarane i samarbeidet er, eller vert, eigarar av verksemda, og også at nye kommunar kan verte med. Eigarskap er vesentleg for å løyse oppgåver i eigenregi utan å vere i strid med innkjøpsregelverket. Då DIHVA IKS vart stifta vart det lagt til grunn at nye eigarar kunne takast opp gjennom vedtak i representantskapet, men IKS-lova opnar ikkje for å delegere slik mynde. Dette betyr at ein endring av eigarsamansetjing må vedtakast i kommunestyret eller formannskapet hjå samlege eigarar. Med mange eigarar er dette ein tungvindt og tidkrevjande prosess, og har i praksis vist seg å være til hinder for eit smidig opptak av nye eigarar.

Styret, tilsette og representantskapet ynskjer å vidareføre verksemda til DIHVA IKS i et nytt aksjeselskap (AS). Som tidlegare ynskjer ein då eit selskap med ikkje økonomisk formål, og med vedtekter som er tilpassa selskapet som en samarbeidsorganisasjon. Generalforsamlinga, eller etter fullmakt styret, vil i eit AS kunne ta opp nye kommunar som eigarar utan ny sakshandtering i alle kommunestyre.

I tråd med dette vert den enkelte kommune invitert til å gjere vedtak om:

1. Å delta i stifting av Vannvest AS
2. Å yte et ansvarleg lån til Vannvest AS.
3. Å tre ut av DIHVA IKS (gjeld dei 22 kommunane)

Bakgrunn for saka

1 OM AKTIVITETEN I DIHVA

Historie og bakgrunn

DRIFTSASSISTANSEN I HORDALAND – VANN OG AVLØP IKS, forkorta DIHVA, har si forhistorie i et kommunesamarbeid på 90 talet mellom ca. 10 kommunar om drift av avløpsreinseanlegg. «Driftsassistansen i Hordaland» vart deretter stifta 17.06.99 som eit samarbeid etter kommunelova §27, då også med fokus på drikkevatn. På møte i representantskapet 18.12.00 vart det vedteke å velje IKS som selskapsform, og formålsparagrafen som ein har i dag vart vedteken. 28.10.04 var alle vedtak på plass, og 22 kommunar stifta det interkommunale selskap ein har i dag.

Formålsparagrafen som vart vedteken i 2000 var:

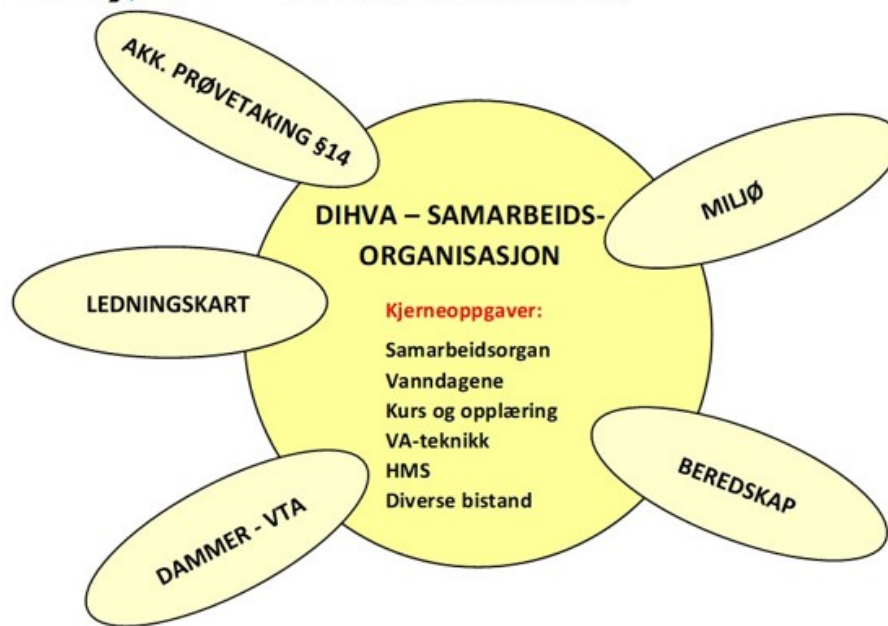
- *Selskapets formål er å være et kompetansesenter for vann- og avløpstjenester. Selskapet skal utføre og formidle tjenester og produkter, slik som driftsassistanse eller driftsansvar, kvalitetssikring, analysevirksomhet, opplæring, erfaringsutveksling og informasjonsvirksomhet.*
- *Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak i den grad dette er formålstjenlig.*

Kva vil me vidare?

For å spegle situasjonen i dag og aktiviteten i selskapet er det i forslag til vedtekter for nytt AS utarbeida eit justert forslag til formålsparagraf:

- *Selskapets formål er å være en samarbeidsorganisasjon for eierne. Selskapet skal fremme samarbeid og kompetanseutvikling, gjennom å utføre og tilrettelegge for erfaringsutveksling, opplæring, og informasjonsvirksomhet.*
- *Selskapet skal utføre og formidle tjenester, knyttet til vann- og avløpsvirksomhet, som for eksempel bistand til drift, kvalitetssikring, vannmiljø og beredskap.*
- *Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak i den grad dette er formålstjenlig.*
- *Selskapets virksomhet skal ikke gå lenger enn til å fremme og underbygge eiernes vann- og avløpsinteresser.*

DIHVA er ein samarbeidsorganisasjon der kjerneoppgåvene er å bidra til samarbeid mellom kommunane, skape møteplassar, bidra til kompetanseheving og bistå med felles oppgåveløysing. På nokon arbeidsområde har DIHVA avtalar om å utføre betalte oppdrag for bestemte kommunar. Dette gjeld akkreditert prøvetaking på større avløpsreinseanlegg, drift av leidningskart, drift av damanlegg, miljø i sjø- og ferskvatn og tenester knytt til beredskap. Desse arbeidsområda er viktige også for kjerneverksemda ved å både tilføre og utnytte kompetanse på tvers av aktiviteten i DIHVA.

Figur 1: Arbeidsområde. Figuren illustrerer arbeidsområda i DIHVA.

2. SELSKAPSORGANISERING. SAKSGANG FRAM TIL VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET 04.06.18.

Historie som interkommunalt selskap (IKS)

DIHVA er organisert som eit IKS etter Lov om Interkommunale selskap.

Ved stifting av selskapet vedtok de 22 kommunestyra ein selskapsavtale, vedlegg d. Her la dei til grunn at det ville bli aktuelt å utvide samarbeidet, og i §2, andre ledd, heiter det

«Andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper kan bli deltakere i selskapet etter vedtak i representantskapet. Vedlegg til selskapsavtale endres i tråd med dette».

Ytterlegare 7 kommunar har fram til no gjort vedtak i sitt kommunestyre om å verte medlem i DIHVA. Representantskapet i DIHVA har vedteke å ta desse opp som nye eigarar, men prosessen mot registrering av nye eigarar vart stoppa av Brønnøysundregistrene fordi IKS-lova ikkje gjev heimel for at representantskapet kan ta ein slik beslutning. Lova fører til at kvar endring av eigarsamansetjing må opp som sak i det enkelte kommunestyret. Med så mange eigarar er dette en langvarig og lite hensiktsmessig prosess. I praksis er regelverket til hinder for ein smidig og naturleg utviding av samarbeidet gjennom opptak av nye kommunale eigarar.

Vidare er 4 kommunar med i samarbeidet som tilknytte kommunar. Dette er ikkje ein tilknytingsform som er regulert av eit regelverk, og fører til ein begrensning av ansvar og innflytelse. I utgangspunktet er det ynskjeleg at alle deltakarane i samarbeidet er eigarar av DIHVA.

Oppsummert deltek 33 kommunar i DIHVA, 22 som eigarar, 7 med vedtak om å verte eigarar, og 4

tilknytte som «medlem». 30 kommunar er lokalisert i tidlegare Hordaland, 1 i tidlegare Sogn og Fjordane og 2 i Rogaland.

Ynskje om vidareføring som aksjeselskap

Det er framleis ynskeleg å løyse oppgåver gjennom DIHVA-samarbeid i form av «begrepet» utvida eigenregi. Dette betyr at ein kommune har fridom til å inngå avtaler med DIHVA som om arbeidet vart utført i eigen regi, utan å være i strid med regelverk for offentlege anskaffelsar. Av denne grunn er det også behov for at den vesentlegaste delen av DIHVA sin oppgåveløysing skjer mot eigarane, og at nye kommunar kan verte eigarar etter kvart som det er naturleg å utvide samarbeidet.

DIHVA starta ei utgreiing av alternative organisasjonsformer våren 2016 og engasjerte etterkvart KS for å få hjelp til vurdering av ulike sider ved alternative organisasjonsformer. Rapport frå KS, «Vurdering av selskapsform» datert 04.12.17, vart sendt til representantane i DIHVA 23.03.18. I følgjebrev med same dato vart representantskapet si behandling av opptak av nye eigarar, selskapsform og strategiutvikling oppsummert. Det vert vist til representantskapsmøter 10.12.14, 08.12.15, 16.06.16, 07.12.16, 14.06.17 og 06.12.17. **Det vart vidare orientert om at styret på møte 20.02.18 konkluderte med å anbefale at selskapet vert vidareført som eit aksjeselskap.**

På personalmøte i DIHVA 01.06.18 samla dei ansatte seg om fylgjande utsegn:
«Ansatte i DIHVA IKS er positive til overgang fra IKS til AS under forutsetning av at ansettelsesforholdene og, lønns-, pensjons- og forsikringsordningene videreføres uavbrutt ved overgang fra IKS til AS».

I brev frå KS datert 16.12.18 vert pensjonsmessige konsekvensar ved val av selskapsform omtala, og det vert peika på at uavhengig av korleis DIHVA vert organisert kan den tariffregulerte pensjonsordning ein har i dag førast vidare.

På representantskapsmøte 14.06.18 vart det gjort fylgjande vedtak:

Representantskapet støtter styrets innstilling om framtidig organisering av DIHVA.

Representantskapet ber om at styret forbereder grunnlag for en kommunestyre-sak i den enkelte kommune om stifting av et aksjeselskap.

3.VANNVEST AS - regulering av selskapet

Eit naturleg spørsmål er, kvifor skal ein ha aksjeselskap?

Det er ynskjeleg å vidareføre DIHVA IKS i eit nytt Vannvest AS, for å lettare å ta opp nye eigarar og dermed sikre at den største delen av tenesteproduksjonen skjer mot formelle eigarar. Opptak av nye eigarar kan då skje gjennom vedtak i generalforsamlinga, eller etter fullmakt, av styret, og det er då ikkje nødvendig med vedtak i samtlege kommunestyre, som er eigarar.

Spesiell regulering av nytt selskap, Vannvest AS

Dei 33 kommunane som i dag er tilknytte DIHVA vert invitert til å delta i stiftelse av nytt AS, og det vert lagt til rette for nye kommunar kan slutte seg til når det er naturleg. Val av aksjeselskap som organisasjonsform er ikkje ei tilrettelegging for at det skal drivast ein økonomisk aktivitet med sikte på utbytte. Tvert imot er det nødvendig å regulere selskapet gjennom vedtekter og aksjonæravtale, for å ivareta innflytelse frå eigarane, deltakargebyr og vidareføre utvida eigenregi og skattefritak.

Under er det sett opp ei oppsummering av reglar i vedtekter og aksjonæravtale, vedlegg g og h:

- a. Formålsparagraf som speglar selskapet sin funksjon som samarbeidsorganisasjon, blant anna at selskapet sin aktivitet ikkje skal gå lenger enn til å fremje og underbygge eigarane sine vass- og avløpsinteresser.
- b. Selskapet skal ikkje drive økonomisk verksemd og betaler ikkje utbytte.
- c. Ved ein eventuell oppløysning av selskapet skal midlar gå til formål i tråd med selskapet sitt formål.
- d. Berre kommunar, fylkeskommunar og selskap eigd 100% av kommunar kan vere aksjonærer.
- e. Representasjon på generalforsamlinga ved at kvar kommune har ei stemme, ein aksje.
- f. Utviding av eigarstyring av hensyn til regelverk for eigenregi. Budsjett og årleg deltakargebyr vert vedteke av ei ekstraordinær generalforsamling. Dette i motsetning det som er vanleg for eit AS, der slik beslutning er lagt til styret.
- g. Reglar om uttreden frå selskapet. Eit års varsel ved uttreden. Sal av aksje tilbake til selskapet til pålydande verdi kr 5000,- Tilsvarende sal av overtalige aksjar ved kommunesamanslåing.
- h. Reglar om å gå inn i selskapet. Utviding av aksjekapital, eller eventuelt sal av aksje som er eigd av selskapet, ved opptak av ny eigar.
- i. Plikt til å betale årleg deltakargebyr fastsett av generalforsamlinga. Vidareføring av prinsippet som ein i dag har i IKS-et (for 2019 kr 12.130,- pr. kommune pluss kr 2,11 pr. innbyggjar).
- j. Plikt for aksjonærane til å yte eit ansvarlig lån tilsvarende 5 kr pr. innbyggjar, for å etablere nødvendig kapital i selskapet frå oppstart. (Det er ikkje laga regelverk som gjev høve for å omdanne IKS til AS direkte. Eigenkapitalen som DIHVA har i dag, kjem til utbetaling til dei formelle eigarar som i dag eig DIHVA på eit seinare tidspunkt, ved oppløysning av IKS eller vedtak om utdeling).
- k. Namn. Namnet i dag er DRIFTSASSISTANSEN I HORDALAND – VANN OG AVLØP IKS, forkorting DIHVA. Etter ei bred vurdering av ulike alternativ, og klar tilbakemelding på representantskapsmøte 13.06.19 vert det lagt opp til Vannvest AS, som namn på det nye selskapet. Vatn som begrep i bransjen betyr i dag alle typar vatn, både drikkevatt, spillvatn og overvatn. Også sirkulær økonomi med gjenbruk og ressursutnytting, for eksempel biogass, inngår i begrepet «Vannbransjen». Vest framstår som eit eigna namn for samarbeid i ulike fylke utan ein for begrensa geografisk forankring.
- l. Valkomité. Ikkje regulert i selskapsavtalen som ein har for IKS i dag. Ny ordning der valkomité vert valt av generalforsamling.

4. INVITASJON TIL STIFTELSE. FORSLAG TIL VEDTAK

Dei 33 kommunane som i dag er knytt til DIHVA vert invitert til å delta i stifting av nytt AS. For kommunar som har etablert eit heileigd kommunale VA-aksjeselskap kan desse delta i stiftinga

direkte, medan utmelding av IKS'et må vedtakast av kommunestyret.

1. Kommunestyret vedtek å delta i stiftinga av Vannvest AS. Rådmannen får fullmakt til å representere kommunen på stiftelsesmøtet.
2. Kommunestyret vedtek å yte eit ansvarleg lån til Vannvest AS tilsvarande kr 5 pr. innbyggjar pr. 01.01.19.
3. Kommunestyret vedtek å tre ut av Driftsassistansen i Hordaland -Vann og Avløp IKS med verknad frå 01.09.20. Dersom stifting av nytt Vannvest AS skjer etter 01.11.19 vert tidspunkt for å tre ut av IKS'et tilsvarande endra.
4. (Ved eventuelt vedtak om å slutte seg til etter at nytt selskap er stifta vert det lagt opp til retta emisjon mot nye aksjonærar pr. 03.06.20. Vedtak 1) over vert erstatta av:
Kommunestyret vedtek å tre inn i Vannvest samarbeidet ved å verte aksjonær og kjøpe en aksje i Vannvest AS til pålydande kr 5000,-)

Vurdering:

DIHVA har fungert godt sidan oppstarten, og sikra kompetanseheving og kunnskap på tvers av kommunegrenser. Fleire hendingar den seinare tida minner oss på at vatn er viktig, også for framtida. Med omgjerung av DIHVA IKS til Vannvest vil ein sikre at kommunane og selskap eigd av desse framleis kan ha eit godt samarbeidsforum vidare, og ein plattform for deling og hjelp til kunnskap. Ein sikrar også at kommunane enkelt kan få utført arbeid i eigenregi og også lettare opptak av nye kommunar i organisasjonen.

Vaksdal kommune har i periodar behov for spesialkunnskap, som DIHVA innehar. Arbeidsoppgåvene kan då enkelt løysast her og ein slepp fordyrande mellomledd.

Kommunereforma (samanslåing 1.1.2020) fører til at enkelte kommunar har stort fokus på saker og aktivitetar knytt til dette som må prioriterast fyrst, og planen er difor at nokon av desse kan då registrera seg som ny eigar i løpet av 2020 som vist på tidsplanen (vedlegg f)

Det er vanskeleg å sjå nokon ulemper for Vaksdal ved å delta i den nye organisasjonen.